

Prof. dr hab. Halina Woyke

Artykuł autoryzowany

Profesor Woyke pisze... (Część IV)

Przez kogo i gdzie czytane są prace Profesora

W trzech poprzednich częściach tego artykułu opisano, co, gdzie i jak profesor Woyke pisze. Pracownika naukowego interesuje jednak nie tylko liczba opublikowanych prac, ale także i to, czy i gdzie są one czytane oraz, z których części świata i z których krajów pochodzą autorzy, którzy powołują się na prace Profesora.

Każda oryginalna praca naukowa rozpoznana się przeglądem literatury. Tutaj autor powołuje się (cytuje) na publikacje tych autorów, którzy prowadzili badania na podobny temat. Pod koniec pracy znajduje się zawsze dyskusja, w której autor porównuje wyniki własnych badań z wynikami innych naukowców. Praca kończy się spisem publikacji, z których autor korzystał. Podaje się tu nazwisko autora, rok publikacji oraz tytuł pracy i tytuł czasopisma, w którym praca została opublikowana.

Miarą jakości pracownika naukowego jest właśnie liczba takich powołań się na jego prace (tzw. cytaty). Dlatego niektórzy naukowcy dobierają modne tematy, którymi interesuje się wielu badaczy. Mogą wtedy spodziewać się stosunkowo wielu cytatów. Profesor Woyke jednak nigdy nie kierował się takimi motywami. Badał to, co go interesowało, a przede wszystkim pasjonował się zagadnieniami, które wydawały się trudne do rozwiązania, jak np. zagadnienie determinacji płci pszczół. Z pasją opracowywał metodę wychowu trutni diploidalnych. Swego czasu wydawało się to niemożliwe, gdyż istniały prace naukowe udowadniające, że jaja, z których takie trutnie miałyby się wylęgnać, są letalne. Badał też biologię pszczoły skalnej *Apis laboriosa* wysoko w Himalajach. Przed nim pszczołę tę badał 10 lat wcześniej Amerykanin B. Underwood. Następne badania ktoś przeprowadzi może za następne 10 lat. Wydawałoby się, że takie prace nie będą cytowane. Wbrew temu i wobec niewielu istniejących wiadomości na temat tej pszczoły wspólne badania profesora Woyke i profesora Wilde nad tą pszczołą są cytowane m.in. przez B. Oldroyda i S. Wongsiri'ego oraz innych.

Wstępne dane na temat cytatów prac profesora Woyke podano już w I części tego

Ryc. 1. Mapa USA z zaznaczonymi placówkami naukowymi, z których autorzy powoływali się na prace profesora Woyke

Ryc. 2. Mapa Niemiec i okolic z zaznaczonymi placówkami naukowymi, z których autorzy powoływali się na prace profesora Woyke

artykułu. Tutaj dodajemy uzupełnienia dotyczące liczby cytatów oraz omawiamy bardziej szczegółowo, z jakich części świata pochodzą publikacje, których autorzy powołują się na prace Profesora.

Istnieją specjalne instytucje, posiadające duże tzw. bazy danych, gromadzące literaturę światową określonych dziedzin wiedzy.

Żmudnie wyszukują cytaty dla poszczególnych autorów i wreszcie robią ich spisy. Najstynniejsze z nich to „Science citation index” (Wykaz cytatów naukowych) oraz „Google Scholar”. Wyszukiwarki tych baz podają liczbę powołań na prace określonego autora oraz publikacje, w których publikacjach takie powołania znalazły się.

Liczby podane w poszczególnych bazach nieco się różnią. Dlatego podawane niżej dane nie są dokładne, ale stanowią raczej rząd wielkości.

W bazie „Science Citation Index” znajdują się internetowe dane publikacji, które ukazały się w ciągu ostatnich 35 lat (1975–2010). Można tu znaleźć, w ilu i w których publikacjach z tych lat znajdują się powołania na prace określonego autora publikującego swe prace również wcześniej. Okazuje się, że różni autorzy powoływali się w ciągu tych ostatnich lat na 270 prac profesora Woyke, aż w 1252 publikacjach. Jeżeli przyjmiemy, że wcześniej było podobnie, to okaże się, że w ciągu 60 lat pracy naukowej Profesora powoływano się na jego prace aż w 2146 publikacjach. Prawdopodobnie tych powołań jest więcej, gdyż właśnie wcześniej Profesor publikował prace, z których nawet w ostatnich latach jest najwięcej cytatów. Najwięcej, bo aż w 87 publikacjach powoływano się na pracę „What happens to diploid drone larvae in a honeybee colony”, opublikowaną w 1963 roku w „Journal of Apicultural Research”. Druga praca, cytowana 44 razy, to „Drone larvae from fertilized eggs of the honeybee” (Journal of Apicultural Research, 1963).

Na wiele publikacji Profesora powoływano się od 20 do 40 razy. Oczywiście istnieją i takie prace, na które powołano się tylko kilka, a nawet i 1 raz.

W bazie „Gogle Scholar” znajdują się 243 prace Profesora Woyke, na które powoływali się różni autorzy. Chociaż całkowita liczba cytowanych prac Profesora w tej bazie jest nieco niższa, to ta wyszukiwarka okazała się bardziej wnikliwa. Na dwie wyżej podane, najliczniej cytowane prace powoływano się według tej bazy odpowiednio aż 98 i 50 razy. W sumie według tej wyszukiwarki na prace Profesora powoływali się autorzy w 1347 publikacjach. Niestety dokładnie nie wiadomo, jakiego okresu to dotyczy.

Ostatnio znalazła się w Internecie zupełnie nowa przeglądarka o nazwie „Autor Mapper” (Mapa autorów). W przeciwieństwie do innych systemów podaje ona nie tylko liczebność cytatów, lecz pokazuje również, gdzie na świecie ktoś powoływał się na prace interesującego nas autora.

Po otwarciu Internetu i kliknięciu na adres: <http://authormapper.com/search.aspx?q=J+Woyke&P=6>, ukazuje się w ramce mapa całego świata, na której umieszczono symboliczne postacie autorów, którzy powoływali się na prace profesora Woyke (ryc. 1 i 2). Mapę można powiększać i zm-

niejszać oraz przesuwac w kierunku różnych części świata. Symboliczne postacie znajdują się na tle barwy od żółtej do czerwonej. Im ciemniejsze jest tło, tym więcej cytatów. Postaci umieszczone są tam, gdzie znajdują się placówki naukowe (uniwersytety lub instytuty), z których autorzy powoływali się na prace Profesora. Po kliknięciu na postać autora, pojawia się okienko z liczbą takich publikacji danego autora oraz nazwą instytucji, z których publikacje pochodzą. Kolejne kliknięcie na nazwę instytucji powoduje pojawienie się tych publikacji.

Pod mapą znajdują się dodatkowe informacje. Dowiadujemy się z nich, że różni autorzy powoływali się na 211 prac Profesora. Powoływało się na nie 583 autorów w 681 publikacjach pochodzących z 305 instytucji. Publikacje te ukazały się w 83 różnych czasopiśmie.

Obok mapy podano informacje dotyczące krajów, w których powołano się na prace profesora Woyke. Okazuje się, że na prace Profesora powoływano się w 36 krajach. Wymieniono tu nie tylko same kraje, lecz również podano w ilu publikacjach z danego kraju powoływano się na ile prac Profesora, np. w USA – 175 autorów powoływało się na 60 publikacji Profesora, w Niemczech 136 autorów na 48 jego prac, w Japonii 86 autorów na 16 prac, w Australii 48 autorów na 14 prac itd. W Polsce, na prace Profesora powoływali się autorzy z 5 następujących placówek: Oddział Pszczelnictwa ISiK w Puławach, SGGW w Warszawie, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Uniwersytet Rolniczy w Lublinie i Uniwersytet Rolniczy w Krakowie. Autorzy z innych pszczelniczych placówek w Polsce zajmują się innymi zagadnieniami, niż profesor Woyke.

Z podanych wyżej informacji widać, że pomimo trudnej i rzadkiej tematyki liczne prace Profesora są szeroko znane i powołują się na nie autorzy z wielu krajów na wszystkich kontynentach świata.

Zakończenie

Wyliczyłam tu, ile rozmaitych tekstów Profesor napisał. Podając te dane, nie ograniczałam się do cytowania samych liczb, ale wymieniałam także instytucje, redakcje czasopism, uczelnie, instytuty i inne, dla których pisałam. Robiłam tak dlatego, aby pokazać jak dalece Profesor jest znany, dla jak wielu rozmaitych instytucji, zarówno w Polsce, jak i zagranicą, stanowi autorytet, jak dalece szanowana jest Jego wiedza i prawość.

*Dr inż. Janusz Bratkowski,
prof. dr hab. Jerzy Wilde,
dr inż. Maciej Siuda
Katedra Pszczelnictwa UW-M*

Możliwość intensywnej produkcji czerwii i pszczół w Polsce (część I)

Prowadzenie pasieki jest dużym wyzwaniem, szczególnie dlatego, że pszczelarstwo jest tylko jedną z gałęzi rolnictwa, a jak wiadomo zyskowność tej dziedziny produkcji pasiecznej budzi wiele emocji u każdego pszczelarza bez względu na miejsce zamieszkania. Dlatego jednym z wielu wyzwań dla naszego pszczelarstwa jest obecnie konkurowanie z pszczelarstwem krajów zlokalizowanych w bardziej sprzyjających warunkach klimatyczno-pożytkowych. Niestety, uwarunkowania klimatyczne kształtują u nas produktywność rodzin na niskim poziomie w porównaniu z Ameryką Północną lub zachodnią i południową Europą, gdzie wydajność produkcji może wynosić 120 kg miodu z pnia. W Polsce średnia produkcja wynosi około 15 kg miodu z rodziny pszczelej, co przy liczbie rodzin szacowanej na 1 milion, daje rocznie produkcję około 15 tys. ton miodu. Kiedy analizowaliśmy zainteresowanie produkcją pyłku, to szacunki wskazały, że tylko 2% polskich pszczelarzy pozyskuje pyłek przy wydajności około 2 kg z rodziny. W krajach o lepszych warunkach produkcja ta bez specjalnych zabiegów sięga nawet 13 kg.

Biorąc pod uwagę import miodu wynoszący około 6 tys. ton, należałoby stwierdzić, że mamy niedobory tego produktu w stosunku do zapotrzebowania. Import stanowi do 45% rocznej produkcji naszych pasiek. Coraz większy import można tłumaczyć m.in. wzrostem konsumpcji tego produktu pszczelego w wyniku lepszej jego dystrybucji. Intensywna sprzedaż wynika z rozbudowy sieci handlowych, które w ofercie mają miód. Ich zapotrzebowanie pokrywane jest z zasobów krajowych i importu. Wśród miodów importowanych pojawiły się również egzotyczne miody. Import miodu ma też inne znaczenie dla

